Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Матеріали
XII Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції

(м. Харків, 5-6 грудня 2019 року)

Харків
ХНМУ
2019

УДК 378.147.016:53/58

Друкується за рішенням Вченої ради
Харківського національного медичного університету.
Протокол № 11 від 19. 12. 2019 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

М'ясоєдов В. В. – проректор з наукової роботи Харківського національного медичного університету, д-р мед. наук, проф. кафедри медичної біології, заслужений діяч науки і техніки України;
Книгавко В. Г. - завідувач кафедри медичної та біологічної фізики і медичної інформатики, д-р біол. наук, проф.;
Зайцева О. В. - д-р біол. наук, проф. кафедри медичної та біологічної фізики і медичної інформатики;
Сирова Г. О. – завідувач кафедри медичної та біоорганічної хімії, д-р фарм. наук, проф.;
Мещерякова І. П. – в. о. зав. кафедри медичної біології,к. мед. наук, доцент;
Фоміна Л. В. – зав. кафедри української мови, основ психології та педагогіки, канд. філол. наук, проф.;
Краснікова С. О. – декан V факультету з підготовки іноземних студентів ХНМУ, канд. філол. наук, проф.;
Наливайко Н. А. – викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, канд. пед. наук;
Скорбач Т. В. – викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, канд. філол. наук;
Самолисова О. В. – викладачкафедриукраїнськоїмови, основ психології та педагогіки.

Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: матеріали XII Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції, м. Харків, 5-6 грудня 2019 року. – Харків : ХНМУ, 2019. – 116 с.

У збірнику представлено матеріали більш ніж 130 фахівців та молодих вітчизняних і зарубіжних науковців закладів вищої освіти. Доповіді присвячено проблематиці викладання педагогічних, психологічних, медико-біологічних та природничих дисциплін у сучасних освітніх закладах. Наукове видання рекомендовано науково-педагогічним працівникам, які працюють у закладах вищої освіти, докторантам, аспірантам, магістрантам, студентам, а також широкому колу читачів, які цікавляться проблемами університетської освіти.

Конференцію внесено до переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки на 2019 рік під номером № 196 (с. 292).

Автори публікації несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

УДК 378.147.016:53/58
© Харківський національний
медичний університет, 2019

ВНЕДРЕНИЕ НОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ ДЛЯ СТУДЕНТОВ 6 КУРСА НА КАФЕДРЕ ИНФЕКЦИОННЫХ БОЛЕЗНЕЙ ОНМедУ

Усыченко Е.М., Усыченко Е.Н.

Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса

В соответствии с типовой программой студенты выпускного курса медицинского и международного факультетов, кроме практически ориентированных выпускных экзаменов, в обязательном порядке должны сдать государственный лицензионный тестовый экзамен Крок-2 по ведущим направлениям терапевтического, хирургического, педиатрического, гигиенического и акушерского профиля. Негативный результат этого лицензионного экзамена не позволяет получить врачебный диплом.

Следует подчеркнуть, что банк данных лицензионного экзамена «Крок-2» включает тысячи задач, ежегодно обновляется и пересматривается. Успешная подготовка к нему подразумевает не ознакомление со всем задачами, а умение применить свои базовые знания в каждом конкретном случае.

С целью улучшения подготовки студентов к лицензионному экзамену «Крок-2» сотрудниками кафедры инфекционных болезней разработана и внедрена в учебный процесс обучающая программа на украинском, английском и русском языках. Основой этой программы является подборка 50 типовых задач по ведущим инфекционным заболеваниям с выделением ключевых слов. Разбор задач, обсуждение неправильных ответов и обоснование правильного проводится обязательно совместно с преподавателем с использованием мультимедийного проектора.

Такой подход к подготовке к лицензионному экзамену «Крок-2» позволяет студентам решать тестовые ситуационные задачи в любых условиях по ведущим инфекционным заболеваниям. Обучающая программа находится в свободном доступе на информационном ресурсе Одесского национального медицинского университета и может быть востребована с любого компьютера, так как использован MicrosoftPowerPoint.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА ОСНОВІ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ

Фесенко В. Ю., Соколова С. С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Професійна компетентність фахівців охорони здоров'я – це сформована в діяльності здатність особистості до власної трансформації та інтеграції теоретичних знань і навичок при розв'язанні завдань професійної медичної діяльності.

Ефективність майбутньої професійної діяльності фахівця залежить не від однієї, двох чи більше компетенцій, а від їх комплексу. Одним з основних чинників, що сприятимуть формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців охорони здоров'я, є проблемність. Під проблемним навчанням розуміють принцип дидактики; методичну систему, яка об'єднує різноманітні методи навчання; педагогічну технологію, що визначає вибір способів та прийомів створення проблемних ситуацій і вирішення навчальних проблем. Мета проблемного навчання – забезпечення активного ставлення студентів до оволодіння компетенціями, інтенсивного розвитку їхньої самостійної пізнавальної діяльності та творчих здібностей.

До основних категорій проблемного навчання відносять: проблему, проблемний метод, проблемне питання, проблемну ситуацію, проблемне завдання. Саме створення й розв'язання проблемної ситуації, тобто ситуації, для розв'язання якої здобувач освіти має оволодіти новим знанням, або способом дій, посідає в підготовці майбутніх фахівців охорони здоров'я провідне місце. Проблемна ситуація трактується як психологічний стан, що виникає в результаті розумової взаємодії суб'єкта (здобувача освіти) з об'єктом (навчальним матеріалом) і викликає пізнавальну потребу розкрити суть процесу або явища, що вивчається.

Викладач повинен мати глибокі знання зі свого предмета, бути ознайомленим з останніми науковими відкриттями у своїй сфері, володіти методикою проблемного навчання, яка передбачає вміння діалогічного доброзичливого спілкування зі студентами. Необхідна підготовленість здобувачів освіти (мотивація, рівень володіння прийомами розумової діяльності, знання фактичного програмного матеріалу). Вимагається науково-методичне забезпечення процесу навчання. Повинні бути враховані особливості конкретної дисципліни, теми, часу, відведеного за програмою.

Серед форм проблемного навчання науковці розрізняють проблемну лекцію, проблемний семінар і практичні заняття та самостійну роботу студентів проблемного характеру, організацію контролю навчальних досягнень студентів з елементами проблемності.

Для впровадження проблемного навчання при підготовці фахівців галузі охорони здоров'я найбільш доцільними визнано системне застосування таких методів та засобів: бесіда, дискусія та «мозковий штурм»; метод «круглого столу»; дидактична гра; розв'язання кейсів, проблемних професійних ситуацій і завдань (метод «Шість капелюхів мислення»); робота над проектами тощо.

Нами було проведене анкетування студентів Національного фармацевтичного університету з метою визначення рівня впровадження проблемного навчання в освітній процес. За результатами опитування й бесід зі студентами можемо зробити висновок, що впровадження

проблемного навчання позитивно впливає на зміну ставлення студентів до вивчення навчальної дисципліни, сприяє розумінню навчального матеріалу, активізує мислення, зацікавлює навчальним предметом. У 80% студентів заняття на основі проблемного навчання вплинули на зростання інтересу до вивчення предмета, а переважна більшість опитуваних (90%) відзначили зростання якості засвоєння навчального матеріалу.

Досвід, отриманий нами в процесі проведення проблемних занять, дозволяє свідчити, що реалізація проблемного навчання в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців охорони здоров'я сприяє розвитку творчого мислення, професійних компетентностей.

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД І ЙОГО РОЛЬ У СУЧАСНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ

Фоміна Л. В., Калініченко О. В., Скорбач Т. В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Наразі перед вищою медичною освітою постає питання пошуку найбільш продуктивних методів і сумісних технологій навчання, виховання та лікування, створення нових парадигмальних підходів до навчальної та лікувальної діяльності, упровадження ефективних видів управління освітнім процесом у медичному закладі й розгляду самого педагогічного процесу під новим кутом зору, що насамперед пов'язують із системним перетворенням реальних педагогічних систем при впровадженні в освітній простір на кафедрі української мови, основ психології та педагогіки Харківського національного медичного університету . Саме тому сучасний освітній процес у медичному вузі сприймається крізь призму педагогічної освітньої системи.

Досліджуючи педагогічний процес у Харківському медичному національному університеті як педагогічну систему та організовану цілісну сукупність компонентів, що сприяє розвитку й саморозвитку особистості студента та викладача, варто наголосити на специфіці її як складної самоорганізованої системи, з'ясувати, як допомагає в освітньому просторі синергетичний підхід. Один із засновників синергетики Г. Хакен зазначав, що спільним ефектом взаємодії великої кількості підсистем є утворення стійких структур і самоорганізація в складних системах.

Суттєва відмінність синергетики від інших наук, що вивчаються в сучасній педагогіці, зокрема на кафедрі української мови, основ психології та педагогіки Харківського національного медичного університету, полягає в ідеї самоорганізації як іманентної властивості складних систем. Під самоорганізацією розуміється здатність тих чи інших систем до самозародження й саморозвитку.

Використання синергетичного підходу в навчальному процесі медичного закладу дає можливість виявити нові факти та зв'язки, що сприяють ефективній зміні освітньої парадигми, мета якої – цілісний розвиток особистості медика в педагогічному процесі.